

Міністерство освіти і науки України
Київський національний торговельно-економічний університет
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
Академічне товариство ім. М. Балудянського
(м. Кошице, Словаччина)

Вища школа економіки і права імені
проф. Едварда Ліпінського (м. Кельце, Польща)
Університет Яна Кохановського (м. Кельце, Польща)
Тбіліський державний університет імені
Іване Джавахішвілі (м. Тбілісі, Грузія)
Технічний університет (м. Кошице, Словаччина)
Університет «Petre Andreia» (м. Яси, Румунія)
Університет суспільних наук (м. Лодзь, Польща)
Folkuniversitetet (м. Уппсала, Швеція)

***СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ, ЕКОНОМІЧНІ
ТА ГУМАНІТАРНІ ВИМІРИ
ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ***

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
VIII Міжнародної науково-практичної конференції**

03 червня 2020 року

Частина II

Вінниця 2020

УДК 339.922
С69

Соціально-політичні, економічні та гуманітарні виміри європейської інтеграції України: зб. наук. пр. VIII Міжнар. наук.-практ. конф., м. Вінниця, 03 черв. 2020 р. Вінниця, 2020. Ч. 2. 304с.

У збірнику наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції розглядаються питання управління інноваційно-інвестиційним розвитком підприємства в сучасних умовах; актуальні проблеми менеджменту та фінансові механізми забезпечення розвитку економіки України; проблеми обліково-аналітичного, контрольного та інформаційного забезпечення управління підприємства. Досліджуються інноваційні моделі та інформаційні технології в науці, освіті, економіці; теоретичні та практичні аспекти сучасного товарознавства; актуальні проблеми та перспективи, тенденції розвитку маркетингових технологій, готельно-ресторанного та туристичного бізнесу в Україні, державотворчі процеси в умовах глобалізованого суспільства: історичні, філософські, соціально-психологічні та правові аспекти.

Висвітлюються інтерактивні технології та методи навчання як засіб формування іншомовної професійної компетенції, теоретичні та практичні аспекти розвитку студентського спорту в системі фізичного виховання ЗВО.

Розраховано на науковців, спеціалістів, викладачів, аспірантів, здобувачів вищої освіти.

Редакційна колегія:

Голова редакційної колегії – **Замкова Н.Л.**, д-р філос. наук, професор

Відповідальний секретар – **Мартінова Л.Б.**, д-р екон. наук, доцент

Члени редакційної колегії:

Боковець В.В., д-р екон. наук, професор, **Власенко І.Г.**, д-р мед. наук, професор,

Корж Н.В., д-р екон. наук, професор, **Іваницька Н.Б.**, д-р філол. наук, професор,

Поліщук І.І., д-р екон. наук, доцент, **Прутська О.О.**, д-р екон. наук, професор,

Чорна Н.М., д-р іст. наук, професор, **Штифурак В.Є.**, д-р пед. наук, професор,

Бондар А.А., канд. наук з фіз. виховання і спорту, **Мельничук О.П.**, канд. екон. наук,

Нечипоренко В.О., канд. філол. наук, доцент, **Радзіховська Л.М.**, канд. пед. наук,

доцент, **Романовська Ю.А.**, канд. екон. наук, доцент, **Сегеда С.А.**, канд. екон. наук,

доцент, **Тернова А.С.**, канд. техн. наук, доцент.

Друкується за ухвалою вченої ради Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ.

Наукові роботи друкуються в авторській редакції.

ISBN 978-966-629-958-4

ЗМІСТ

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО, КОНТРОЛЬНОГО ТА ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВА

Власова О.Є., канд. екон. наук, доцент Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова ТЕХНОЛОГІЇ АВС-МЕТОДУ ЯК ШЛЯХ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	12
Гладій І.О., канд. екон. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ ПРО СОБІВАРТІСТЬ ПРОДУКЦІЇ ЗА СТАТТЯМИ КАЛЬКУЛЯЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ.....	21
Даценко Г.В., канд. екон. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ПОРІВНЯННЯ ПРОЦЕДУР DUE DILIGENCE ТА АУДИТУ.....	32
Денисюк О.М., д-р екон. наук, професор Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДІВ МОДЕЛЮВАННЯ ДЛЯ ПРОГНОЗУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ.....	38
Дзюба О.М., канд. екон. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ПОНЯТТЯ ТА СУТЬ ПОДАТКОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	45
Китайчук Т.Г., канд. екон. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ.....	56
Копчикова І.В., канд. екон. наук Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ СУТНІСТЬ ТА ОСНОВНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОРГОВЕЛЬНИХ МЕРЕЖ.....	62
Коцераба Н.В., канд. екон. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ АУДИТ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	69
Крупельницька І.Г., канд. екон. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ АНАЛІЗ СТРАТЕГІЙ ІННОВАЦІЙНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	77

Кудирко О.М., канд. екон. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТОВАРНИХ ОПЕРАЦІЙ ПІДПРИЄМСТВ ТОРГІВЛІ.....	89
Лобачева І.Ф., канд. пед. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ АНАЛІЗ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЮ БАНКІВСЬКОЇ УСТАНОВИ.....	98
Майстер Л.А., канд. екон. наук Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ ВИЗНАЧЕННЯ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВА..	112
Откаленко О.М., канд. екон. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ АНАЛІЗ ВЛИВУ ОФШОРНИХ ЗОН НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ.....	120
Покиньчерета В.В., канд. екон. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ТРУДОВІ РЕСУРСИ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ОБ'ЄКТ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ.....	129
Сегеда С.А., канд. екон. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ЗАСТОСУВАННЯ КОРЕЛЯЦІЙНО-РЕГРЕСІЙНОГО МЕТОДУ В АНАЛІЗІ СПОЖИВАННЯ М'ЯСОПРОДУКТІВ В УКРАЇНІ.....	135

ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Абдуллаєва А.Є., канд. екон. наук Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ Громова О.Є., канд. екон. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ОЦІНКА МОНІТОРИНГОВОЇ СКЛАДОВОЇ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА.....	148
Гнидюк І.В., канд. екон. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ Уманець Л.В. Вінницький коледж будівництва і архітектури КНУБА АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ СПРОМОЖНОСТІ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД.....	153
Демченко О.П., канд. екон. наук Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ КАЗНАЧЕЙСЬКЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ ЗА ВИДАТКАМИ.....	166

Поліщук О.А., канд. екон. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
КЛАСТЕРИ ЯК ОРГАНІЗАЦІЙНІ ІННОВАЦІЇ В
АГРОПРОДОВОЛЬЧІ СФЕРІ..... 173

Прутська О.О., д-р екон. наук, професор
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
ФІНАНСОВИЙ МОНІТОРИНГ В МЕХАНІЗМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ..... 185

Романовська Ю.А., канд. екон. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ «ОРАНТА»..... 193

Смагло О.В., канд. екон. наук
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ДИВІДЕНДНОЇ
ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА..... 201

ІННОВАЦІЙНІ МОДЕЛІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В НАУЦІ, ОСВІТІ, ЕКОНОМІЦІ

Гулівата І.О., канд. пед. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
ОНЛАЙН НАВЧАННЯ: ВИКЛИК СУЧАСНОСТІ В УМОВАХ
КАРАНТИНУ..... 208

Гусак Л.П., канд. пед. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПРИ
ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «ВИЩА ТА ПРИКЛАДНА МАТЕМАТИКА»
В СУЧАСНИХ УМОВАХ..... 214

Добровольська Н.В., канд. пед. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ У ВИБОРІ СТРАТЕГІЇ
РЕКЛАМНОЇ КАМПАНІЇ..... 220

Копняк К.В.
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
МЕТОДИ ВИЯВЛЕННЯ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ В СИСТЕМАХ
УПРАВЛІННЯ НАВЧАННЯМ..... 228

Кузьміна О.М., канд. техн. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В УПРАВЛІННІ ПРОЕКТАМИ -
КЛЮЧОВИЙ МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ КОМПАНІЇ..... 238

Ліщинська Л.Б., д-р техн. наук, професор Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ ПІДПРИЄМСТВА.....	245
Луценко О.І. Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ВІЗУАЛІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ ЗАСОБАМИ СУЧАСНИХ ОНЛАЙН ПЛАТФОРМ.....	256
S.V. Merinova, Ph.D., Associate Professor Vinnytsia Institute of Trade and Economics of KNUTE METHODICAL AND INNOVATIVE ASPECTS OF THE ORGANIZATION OF INDEPENDENT WORK OF STUDENTS IN MASTERING THE DISCIPLINE «ENGINEERING AND COMPUTER GRAPHICS».....	262
I.I. Nikolina, Ph.D., Associate Professor Vinnytsia Institute of Trade and Economics of KNUTE THE RESULTS OF THE ASSESSMENT OF SOCIAL DEVELOPMENT OF VINNYTSIA REGION.....	267
Половенко Л.П., канд. пед. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	276
Радзіховська Л.М., канд. пед. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ СИСТЕМА РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ НА ПІДПРИЄМСТВІ: СУТНІСТЬ ТА ДОЦІЛЬНІСТЬ.....	282
Стояцька Т.М., канд. філос. наук, доцент Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ ВІДКРИТІ ДАНІ: МОДЕЛЬ ТА МАЙБУТНЄ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ....	288
Яремко С.А., канд. техн. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ РОЗРОБКА АПАРАТНО-ПРОГРАМНОГО КОМПЛЕКСУ ДЛЯ АВТОМАТИЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	295

5. Чернобай Л., Стоцько С. Інноваційна діяльність підприємств : сутнісна характеристика та проблеми її активізування. *Демократичне врядування*. 2012. № 10. С. 27-34.
6. Попова Л.В., Исакова Р.Е., Головина Т.А.. Контроллинг, 2013
Инновационный менеджмент: учебн. пособ. Київ. «Дашков», 2013.
7. Станковская И.К., Стрелец И.А. Экономическая теория для бизнес-школ: учебник. М.: Эксмо, 2005.
8. Антонюк Л.Л. Поручник А.М., Савчук В.С. Інновації: теорія, механізм розробки та комерціалізації: монографія Київ: КНЕУ, 2013. 394 с.
9. Економіка й організація інноваційної діяльності: підручник / О.І.Волков, Денисенко М.П., Гречан А.П. та ін.; Київ: ВД «Професіонал», 2014. 960 с.
10. Федосова Р.Н., Пименов С.В. Современный инструментарий оценки эффективности инновационных проектов. *Вестник Оренбургского государственного университета*. 2009. № 5. С. 78-81.
11. Коцеруба Н. В. Інформаційна база аудиту конкурентоспроможності підприємства торгівлі. *Вдосконалення економіки та фінансової системи на засадах конкурентоспроможності, інноваційності та сталості*: матеріали міжнар. наук.-прак. конференції, м.Запоріжжя, 11 квітня 2020р. Запоріжжя 2020, С.113-116.

УДК 657.44

Кудирко О.М., канд. екон. наук, доцент

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5090-1208>

Researcher ID: **B-7012-2018**

АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТОВАРНИХ ОПЕРАЦІЙ ПІДПРИЄМСТВ ТОРГІВЛІ

В статті обґрунтовано актуальність аналізу товарних операцій на підприємствах торгівлі. Визначено мету аналізу, вказано на вагомість використання методів аналізу товарних операцій. Представлено основні завдання та охарактеризовано їх сутність з урахуванням специфіки об'єкта аналізу – товарних операцій на підприємствах торгівлі. Проаналізовано основні аналітичні показники.

Ключові слова: *аналіз, аналітичні показники, запаси, кількісні методи, факторний аналіз.*

Постановка проблеми. Підприємства торгівлі є важливою складовою формування сучасного підприємницького середовища. Саме вони формують значну частку фінансового результату підприємств різних регіонів та України в цілому. Товарні операції – основні операції підприємств торгівлі, які забезпечують більшу частину їх доходів. Тому актуальним є питання аналізу товарних операцій, визначення основних методів аналізу та системи аналітичних показників. Аналіз товарних операцій дозволяє встановити співвідношення між доходами та витратами на придбання товарів, виявити зміни в тенденціях по товарних операціях, встановити товари високого та низького попиту. Для реалізації аналізу товарних операцій доцільно використовувати систему аналітичних показників, які залежать від особливостей об'єкта аналізу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченням системи аналітичних показників та методів аналізу товарних операцій займалися науковці як вітчизняного, так і світового рівня. Серед українських науковців слід виділити: Жук О.С., Репіну І.М., Ткачук Г.О., Шамота Г.М., Малиш Д.О., Барабаш Н.С., Попович П.Я. та інших.

Дослідження наукових робіт сучасних вчених щодо змісту та використання методів аналізу дозволяє висловити думку про необхідність більш детального структурованого представлення методів аналізу саме товарних операцій підприємств торгівлі з використанням основних аналітичних показників.

Мета статті полягає в систематизації основних аналітичних показників та пояснення їх сутності з урахуванням особливості об'єкта аналізу – товарних операцій підприємств торгівлі.

Виклад основного матеріалу. Аналіз товарних операцій підприємств торгівлі має вагомe значення в системі управління даними ресурсами відповідних підприємств. Аналіз, як функція управління ґрунтується на даних системи бухгалтерського обліку та зокрема кінцевого елемента функціонування даної системи – фінансовій звітності підприємства. Одночасно, аналіз є складовою, в рамках якої формується інформаційне забезпечення системи управління товарними операціями підприємств торгівлі.

Також аналіз виступає елементом реалізації третьої із функцій, що формують інформаційне забезпечення системи управління підприємствами торгівлі – контролю. В рамках контролю проводиться аналіз для формування більш ґрунтовних, економічно точних та обґрунтованих із використанням цифрового апарату висновків [1, 365].

В процесі аналізу товарних операцій підприємств торгівлі доцільно виділити мету. Метою аналізу є встановлення ефективності та обґрунтованості системи управління товарними запасами.

Для того, щоб досягти даної мети в процесі аналізу товарних запасів підприємств торгівлі виконується ряд завдань, на реалізацію яких спрямовуються спеціальні методи аналізу. В складі даних завдань доцільно виділити наступні:

1. аналіз динаміки товарних запасів підприємства є основного активу, що використовується в рамках товарних операцій підприємств торгівлі;
2. порівняльний аналіз динаміки товарних запасів із динамікою показників, що характеризують результати торгівельної діяльності та витратну складову, в складі якої товарні запаси на підприємствах торгівлі є найвагомим елементом;
3. аналіз рівномірності нагромадження товарних запасів підприємства, виявлення фактів формування неоптимальних резервів;
4. визначення планових показників нагромадження товарних запасів підприємства з урахуванням різних методів;
5. проведення вертикального аналізу активів торгівельного підприємства із визначенням частки товарних запасів у їх складі;
6. визначення показників рентабельності товарних запасів, а також показників рентабельності реалізації підприємством торгівлі його товарних запасів з метою встановлення ефективності товарних операцій, що проводяться підприємством;
7. проведення факторного аналізу показників рентабельності товарних запасів, а також показників рентабельності реалізації підприємством

торгівлі його товарних запасів з метою встановлення чинників, що мають найбільший вплив на зростання показників рентабельності та факторів, що гальмують дане зростання [2, 363].

В рамках реалізації першого завдання, тобто дослідження динаміки показників товарних запасів використовують методи загального аналізу, до яких відноситься метод рядів динаміки, що передбачає визначення системи показників для здійснення аналізу.

Основним показником, що розраховується при аналізі динаміки товарних запасів підприємств торгівлі є абсолютне відхилення, яке можна визначати в порівнянні із попереднім роком (1), або у порівнянні із першим роком досліджуваного проміжку періодів (2):

$$AT_{\text{вп}} = T_n - T_{n-1} \quad (1)$$

де, $AT_{\text{вп}}$ – абсолютний приріст товарних запасів порівняно із попереднім періодом;

T_n – абсолютна величина товарних запасів звітного періоду;

T_{n-1} – абсолютна величина товарних запасів попереднього періоду.

$$AT_{\text{вб}} = T_n - T_0 \quad (2)$$

де, $AT_{\text{вб}}$ – абсолютний приріст товарних запасів порівняно із базовим періодом, у досліджуваному проміжку;

T_0 – абсолютна величина товарних запасів базового періоду.

Додатне значення даних показників свідчатиме про зростання товарних запасів у наступному періоді порівняно із базовим, або попереднім. Від’ємне значення свідчатиме про скорочення товарних запасів підприємства у наступному періоді. Формування лише додатного приросту протягом всіх досліджуваних років свідчатиме про створення висхідної динаміки товарних запасів товариства. Формування лише від’ємного приросту протягом всіх досліджуваних років свідчатиме про створення спадної динаміки товарних запасів товариства [3, 35].

В рамках аналізу динаміки товарних запасів можуть використовуватися також відносні вимірники, яким є відносне відхилення, що характеризує рівень приросту товарних запасів в порівнянні із попереднім роком (3), або у порівнянні із першим роком досліджуваного проміжку періодів (4):

$$BT_{\text{вп}} = (T_n - T_{n-1}) / T_{n-1} \times 100\% \quad (3)$$

де, $BT_{\text{вп}}$ – відносний приріст товарних запасів порівняно із попереднім періодом.

$$BT_{\text{вб}} = (T_n - T_0) / T_0 \times 100\% \quad (4)$$

де, $BT_{\text{вб}}$ – відносний приріст товарних запасів порівняно із базовим періодом.

Додатне значення відносного приросту свідчить про формування позитивної динаміки у зміні товарних запасів підприємства, а від'ємне є характеристикою негативної динаміки. Для підприємства, що панує розширювати обсяги своєї діяльності доцільно прагнути до підвищення рівня показників відносного приросту товарних запасів на підприємстві з урахуванням не лише кількісного, але й якісного збільшення.

Для проведення порівняльного аналізу динаміки товарних запасів доцільно використати відносний приріст собівартості реалізованих запасів (5), що дозволить визначити на скільки пропорційно змінюється собівартість зміні величини товарних запасів та відносний приріст чистого доходу від реалізації товарів (6), що дозволить встановити наскільки формується рівень віддачі від реалізованих товарних ресурсів за рахунок інтенсивного та екстенсивного факторів.

$$BC_{\text{вп}} = (C_n - C_{n-1}) / C_{n-1} \times 100\% \quad (5)$$

де, $BC_{\text{вп}}$ – відносний приріст собівартості реалізації товарів порівняно із попереднім періодом;

C_n – абсолютна величина собівартості реалізації товарів звітного періоду;

C_{n-1} – абсолютна величина собівартості реалізації товарів попереднього періоду.

$$BD_{\text{вп}} = (D_n - D_{n-1}) / D_{n-1} \times 100\% \quad (6)$$

де, $BD_{\text{вп}}$ – відносний приріст чистого доходу від реалізації товарів порівняно із попереднім періодом;

D_n – абсолютна величина чистого доходу від реалізації товарів звітного періоду;

D_{n-1} – абсолютна величина чистого доходу від реалізації товарів попереднього періоду.

Перевищення темпів росту товарних запасів над собівартістю може свідчити про нагромадження товарних запасів, а протилежна ситуація може виступати підтвердженням реалізації залишкових товарних запасів із попереднього періоду, або нарощуванням накладних витрат підприємства.

Перевищення темпів росту товарних запасів над чистим доходом від реалізації може свідчити про суттєве нагромадження товарних запасів, неефективну цінову політику а протилежна ситуація може виступати підтвердженням реалізації залишкових товарних запасів із попереднього періоду, а у випадку, якщо темп зростання собівартості також скорочується, то це може бути підтвердженням використання підприємством високих ставок націнок.

Для проведення аналізу рівномірності нагромадження товарних запасів підприємства доцільно проводити порівняння показників абсолютного приросту товарних запасів із плановими показниками. У випадку, якщо підприємство не використовує інструмент планування товарних запасів, то доцільно визначити середній показник фактичного ряду, який і прийняти за оптимальний план приросту кожного року (7):

$$T_{\text{сп}} = \frac{T_n - T_{0-1}}{n} \quad (7)$$

де, T_{0-1} – абсолютна величина товарних запасів періоду, що передує базовому.

Даний показник планового приросту запасів є досить умовним. Для планування подальшого нарощування товарів, а не збереження абсолютної сталості в роботі підприємства його доцільно коригувати на очікуваний темп приросту доходу від реалізації продукції (8), або інших показників фінансових результатів.

$$\Delta T_n = T_{\text{сп}} \times (1 + VD_{\text{вп}}) \quad (8)$$

де ΔT_n – плановий приріст товарних запасів із урахуванням очікуваного доходу від реалізації товарів.

Для аналізу рівномірності розподілу приросту товарних запасів доцільно використовувати показник варіації, що визначається на основі методики розрахунку середнього квадратичного відхилення (9):

$$\delta = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n (T_i - \bar{T})^2}{n}} \quad (9)$$

де, δ – середньоквадратичне відхилення товарних запасів від середнього значення за досліджуваний період;

T_i – товарні запаси в кожному періоді в абсолютному вимірнику;

\bar{T} – середні запаси за аналізований період в абсолютному вимірнику.

Чим меншим є показник відхилення, тим більш рівномірно зростали запаси на підприємстві. Суттєве значення показника відхилення свідчить про суттєву нерівномірність у прирості товарних запасів на підприємстві.

Проведення вертикального аналізу активів торговельного підприємства із визначенням частки товарних запасів у їх складі здійснюється із використання методу вертикального, або структурного аналізу. Його суть полягає у визначення питомої ваги товарних запасів у загальній досліджуваній сукупності, якою може витупати величина оборотних активів підприємства (10), або загальна величина усіх активів (11).

$$Ч_T = T / OA \times 100\% \quad (10)$$

де, $Ч_T$ – частка товарів у досліджуваному активі;

T – товарні запаси підприємства;

OA – оборотні активи підприємства.

$$Ч_T = T / A \times 100\% \quad (11)$$

де, A – активи підприємства.

Зростання частки товарних запасів у оборотних активах та в активах підприємства свідчить про переформатування структури активів в сторону зростання оборотного капіталу, що використовується в рамках операційної діяльності підприємства.

Зменшення частки товарних запасів у активах та оборотних активах

підприємства при зростанні їх абсолютної величини свідчить про розширення торгівельних площ підприємства, а при скороченні їх абсолютної величини – про переформатування діяльності підприємства, або скорочення її обсягів.

В рамках виконання шостого завдання – розрахунку показників рентабельності доцільно визначити рентабельність товарних запасів та рентабельність реалізації товарів на підприємстві.

Рентабельність товарних запасів розраховується на основі інформації про чистий прибуток підприємства, а рентабельність реалізації може виражатися декількома показниками: валова рентабельність реалізації, операційна рентабельність реалізації чиста рентабельність реалізації (табл.1).

Таблиця 1 – Показники рентабельності товарних запасів

Показники	Методика розрахунку
Рентабельність товарних запасів, %	
Рентабельність товарних запасів	$\text{Чистий прибуток підприємства} / \text{товарні запаси} \times 100\%$
Рентабельність реалізації товарних запасів, %	
Валова рентабельність реалізації	$\text{Валовий прибуток підприємства} / \text{чистий дохід від реалізації} \times 100\%$
Операційна рентабельність реалізації	$\text{Операційний прибуток підприємства} / \text{чистий дохід від реалізації} \times 100\%$
Чиста рентабельність реалізації	$\text{Чистий прибуток підприємства} / \text{чистий дохід від реалізації} \times 100\%$

Показники рентабельності реалізації товарних запасів визначаються на основі чистого доходу від реалізації та певного виду фінансового результату.

Для підприємства позитивним є зростання показників рентабельності товарних запасів, що свідчить про підвищення рівня віддачі товарних запасів у величині чистого прибутку підприємства. Зростання показників рентабельності реалізації свідчить про зменшення витратної складової у діяльності підприємства за рахунок чого із одиниці чистого доходу формується вищий показник фінансового результату [4, 69].

Для проведення факторного аналізу доцільно використовувати методи функціонального аналізу показників рентабельності. Оскільки коефіцієнти рентабельності по методиці свого розрахунку формують кратні моделі для аналізу, то доречним для визначення впливу факторів на результативні показники буде використання методу ланцюгових підстановок.

Зазначений метод передбачає проведення аналізу в два етапи: визначення умовних значень результативного показника та встановлення впливу чинників на зміну результативного показника. За результатами розрахунків проводиться перевірка [5, 82].

Висновки і перспективи подальших досліджень. У сучасних умовах господарювання аналіз стає невід'ємною складовою управління на підприємствах торгівлі. За результатами аналітичних показників можна характеризувати стан підприємства та прогнозувати його майбутнє. Сьогодні, кількість аналітичних показників для проведення аналізу товарних операцій підприємств торгівлі досить велика, що обумовлено суттєвими теоретичними напрацюваннями в сфері аналітики, які, в свою чергу, є результатом вагової практичної значимості методів аналізу.

Для удосконалення системи управління підприємством слід використовувати нові методи розв'язування управлінських завдань, що дозволить керівництву приймати якісні управлінські рішення щодо стратегії розвитку підприємства.

Список використаних джерел:

1. Жук О.С. Оцінка стану та структури активів підприємства. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»*. 2016. Вип. 3 (31). С. 361-368.
2. Кошельок Г.В., Малишко В.С. Факторний аналіз рентабельності власного капіталу підприємства. *Економіка та управління підприємствами*. 2016. Вип.7. С. 362 – 369.
3. Репіна І.М. Аналіз структури активів підприємств України за видами економічної діяльності. *Проблеми економіки*. 2012. №4. С. 34 – 39.
4. Лобачева І.Ф. Інноваційні методи економічного аналізу фінансово-господарської діяльності. *Облік, контроль і аналіз в управлінні підприємницькою діяльністю*. Матеріали VI всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф. Вінниця. 28 березня 2018 р. С. 68-71.
5. Ткачук Г.О. Ідентифікація економічних ризиків в обліково-аналітичній системі підприємства. *Економіка харчової промисловості*. 2015. Вип.4. Т. 7 С. 80 – 86.